

**AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN  
DOSTANE ÇÖZÜM KARARLARI**

**T.C.  
ADALET BAKANLIĞI  
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü**

**Sayı** : B.03.0.HİG.0.00.00.03/010.06.02/14

30/01/2006

**Konu** : Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin  
dostane çözüm kararları

**GENELGE**  
**No: 114**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, bazı vatandaşlarımızın başvuruları üzerine verilen dostane çözüm kararları gereğince Hükümetimizce yapılması gereken ödemelerle ilgili olarak henüz süre dolmadan, ilâmlı icra takibi yoluna gidilerek Dışişleri Bakanlığı adına icra emri çıkartıldığı Bakanlığımıza intikal eden yazılardan anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere; ilâmlı icra, her çeşit alacak hakkındaki mahkeme ilâmlarının nasıl icra edileceğini düzenleyen bir icra yolu olup; 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 24 ilâ 41 inci maddelerinde düzenlenen ilâmlı takiplere, ilâmlar ve ilâm niteliğindeki belgeler konu teşkil etmektedir.

Aynı Kanunun 38 inci maddesinde mahkeme huzurunda yapılan sulhlar, kabuller ve para borcu ikrarını havi re'sen tanzim edilen noter senetleri ve temyiz kefaletnameleri ile icra dairesindeki kefaletlerin, ilâmların icrası hakkındaki hükümlere tabi olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 39 uncu maddesinin “Dostane çözüme varılırsa, mahkeme olaylarla ve varılan çözümlerle sınırlı bir açıklama yapılmasına karar vererek başvuruyu kayıttan düşürür.” hükmü uyarınca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen dostane çözüm kararlarının, anılan Sözleşme ile kurulan sistemde, iç hukukumuzda doğrudan sonuç doğurması söz konusu değildir.

Zira, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Kararların bağlayıcılığı ve uygulanması” kenar başlıklı 46 ncı maddesi hükmüne göre:

**1-** Taraf Devletler, taraf oldukları davalarda mahkemenin nihaî kararına uymayı taahhüt ederler.

**2-** Mahkemenin nihaî kararı, kararın uygulanmasını denetleyecek olan Bakanlar Komitesine gönderilir.

**HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ / 114 NOLU GENELGE**

Görüldüğü üzere; Sözleşmede, âkit devletlerin yükümlülüklerini kendi rızaları ile yerine getirecekleri, anılan Mahkemenin kararlarının, kendi ülkelerinde uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alacakları noktasından hareket edilerek oluşturulan bu sistemde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının iç hukukta doğrudan infaz kabiliyeti bulunmadığından Devletimize düşen görev, sadece kararın yerine getirilmesi yönünde gereken önlemleri almaktır.

Bu nedenle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından verilen dostane çözüm kararları ile ilgili takipler, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 24 ilâ 41 inci maddelerinde yer alan ilâmların icrası ile ilgili düzenlemeler kapsamında bulunmadığından, bu takiplerde icra emri çıkartılmaması,

Konusunda gereken dikkat ve özenin gösterilmesini rica ederim.

**Cemil ÇİÇEK**  
**Bakan**